

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (51)

Вінниця, 2026

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367

Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 8 від 19 лютого 2026 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(51) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2026. 160с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2026

ЗМІСТ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

БАБІЙ АЛЛА, ІСКРА СВІТЛАНА ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УНІКАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ТА ЇЇ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ	3
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СМІРНОВА СВІТЛАНА, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ: УСНИЙ ЖУРНАЛ ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ	9
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА МИСТЕЦЬКА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	20

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

БАДАЛОВА ЛЮДМИЛА ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	31
БАКАЛОВА НАТАЛІЯ ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ДЕРЖАВИ	32
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ ОСВІТА ЯК ЦІННІСТЬ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗРІЗ	35
МАШТАЛЯР ЙОСИП ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ЗВУК: ЯК СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ФОРМУЄ ЦІННОСТІ МОЛОДІ	39
КОЛЕСНИК ОЛЕКСАНДР, КОЛЕСНИК ОЛЕНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: МІЖ АКАДЕМІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ТА СУСПІЛЬНИМ ЗАПИТОМ	41
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ЮРЧАК КРІСТІНА НОВИЙ ПРАВОПИС У ЗМІ: АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ НОРМ У ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ	51
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВІННИЦЬКОГО ПОВІТУ КІНЦЯ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТ.	56

КУЛЬТУРА, НАУКА, ОСВІТА: СМИСЛОЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

РУДА ТЕТЯНА МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ	60
КОНОПКО ОЛЬГА КРОКУЮЧИ РАЗОМ: ЯК ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ФОРМУЄ КОМАНДУ ОДНОДУМЦІВ	62
СТЕПОВА АЛЛА ОБРАЗИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ У ХУДОЖНІХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ	66
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА ВЧИМОСЯ У КЛАСИКІВ	72
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТІТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	79
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ІЩУК ВІКТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ	82

ШЕРШУН ГАЛИНА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО БЕЗПЕКИ ЯК ЧАСТИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	85
МИХАЛЬЧИШИНА ЛАРИСА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ДЕРЖАВИ НА ГЛОБАЛЬНИХ РИНКАХ	87
ЛЕЛЯК ЛЮДМИЛА ПРОЦЕС РЕКРЕАЦІЇ ПІСЛЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	90
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ РОЛЬ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	95
ЛИМАР ОЛЕНА ОСВІТА У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВА ПРОЗОРОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕСІВ	102
ПОХИЛЮК ОЛЕНА МОРАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	105
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: ТВОРЧО. ВЕСЕЛО. ЦІКАВО.	107
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	112
ТЕРЕЩУК АНДРІЙ ВАЛЕОЛОГІЧНА ТА МОРАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЦІ Я.-А. КОМЕНСЬКОГО	117
БУГА ОКСАНА, ДЯЧЕНКО ВІКТОРІЯ НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК ТА ВМІННЯ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ	121
ВДОВІНА КАТЕРИНА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ	124
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	127
ВОЛКОДАВ ТЕТЯНА ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЧНИХ МЕТОДІВ У ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ ТА МОДЕЛЮВАННІ.....	131

МОВА І ЛІТЕРАТУРА У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

КУЦЕНКО ТЕТЯНА ІНОЗЕМНІ МОВИ ТА ЕТИКА МІЖНАЦІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ШЛЯХ ДО ПОРОЗУМІННЯ	139
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	141
ГОЛОВАНЮК ВАЛЕНТИНА, ГЕДЗ ДАР'Я «ЖИТТЯ НА ОБОЧИНІ»: МАРГІНАЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ЖИТТЯ В РОМАНІ М. КАННІНГЕМА «ДІМ НА КРАЮ СВІТУ»	146
УСИК МАРІЯ СЛІПІ ПРОРОКИ ВОЛІ: ТРАГЕДІЯ ТА ТРИУМФ УКРАЇНСЬКОГО КОБЗАРСТВА.....	149
ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ ГАМЛЕТ ЯК ПРЕДСТАВНИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ. ТРАГЕДІЯ І ТРИУМФ	152
ШЛІХТЕНКО ЮЛІЯ, КУЛІЧЕНКО АНГЛЕЛІНА-АНАСТАСІЯ THE USE OF FIGURATIVE LANGUAGE IN CONTEMPORARY ENGLISH SONG LYRICS.....	154
ЛОБОДА МАРІЯ АВТОРСЬКА ПОЕЗІЯ «Я – ТАНК, Я – ВІЙНА, Я – ВБИВАЮ».....	158
ВИМОГИ до написання статей	159

КУЛЬТУРА, НАУКА, ОСВІТА: СМИСЛОЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
**ОСВІТА У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВА ПРОЗОРОСТІ ТА
ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕСІВ**

УДК 378:336.13

ЛИМАР ОЛЕНА

викладач фінансово-економічних дисциплін

Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Актуальність. У сучасних умовах бюджет є не лише фінансовим планом держави, а й ключовим інструментом реалізації публічної політики та підтримання стійкості державності. Проте прозорість і результативність бюджетних рішень прямо залежать від якості людського капіталу в системі публічних фінансів: здатності фахівців планувати видатки на основі доказів, оцінювати ефективність програм, працювати з відкритими даними, забезпечувати фіскальну звітність та контроль ризиків. Міжнародні стандарти бюджетної прозорості (зокрема рекомендації та інструментарій [1]), а також рамка фіскальної прозорості [2] підкреслюють: без системної підготовки та постійного професійного розвитку кадрів прозорість перетворюється на формальність, а реформи — на фрагментарні ініціативи. Додаткової ваги проблемі надають сучасні виклики відновлення та євроінтеграційного курсу, де управління державними фінансами має відповідати принципам відкритості, доброчесності та результативності. [5]

Постановка проблеми. В Україні розбудова системи управління державними фінансами супроводжується розвитком інструментів відкритості (портали даних, аналітичні панелі, цифрові системи управління інвестиціями тощо), однак на практиці зберігаються проблеми:

✓ нерівномірність фахових компетентностей у різних ланках бюджетної системи;

✓ недостатня сформованість культури доказового бюджетування та оцінювання ефективності;

✓ обмежена здатність до якісної фіскальної комунікації з громадськістю;

✓ розрив між нормативними вимогами прозорості та реальним використанням бюджетної інформації для управлінських рішень.

Відтак ключове завдання — перетворити прозорість із «публікації даних» на інституційну спроможність держави ухвалювати та пояснювати бюджетні рішення на основі стандартів і компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання прозорості та підзвітності бюджетного процесу системно розкривають міжнародні підходи, зокрема OECD Budget Transparency Toolkit, що узагальнює стандарти й практичні кроки відкритості бюджетного циклу. [1] Значущою є позиція МВФ, який визначає фіскальну прозорість як міжнародний стандарт розкриття бюджетної інформації та наголошує на потребі нарощування спроможності через навчання і підготовку кадрів у сфері PFM. [2] Емпіричний «зріз» стану прозорості, участі та нагляду у бюджетах дає Open Budget Survey 2023, який демонструє, що саме компонент громадської участі залишається

найслабшим у багатьох країнах, а отже потребує окремих освітніх і комунікаційних компетентностей. [3]

В українському контексті рамку реформ задає Стратегія реформування системи управління державними фінансами України на 2022–2025 роки, де підкреслюється розвиток інструментів відкритості та аналітики бюджетних даних. [4] У ширшому порядку денному відновлення та євроінтеграції публічні фінанси розглядаються як сфера, що має бути узгоджена з європейськими підходами до ефективного й прозорого управління ресурсами. [5] Також наукові публікації вказують на потребу поглиблення стратегічних підходів і модернізації бюджетної системи України в умовах поточних трансформацій. [8]

Мета. Обґрунтувати роль освіти у сфері публічних фінансів як ключової передумови підвищення прозорості, підзвітності та ефективності бюджетних процесів, а також визначити пріоритетні компетентності й освітні механізми їх формування.

Основні завдання:

Окреслити зв'язок між освітньою підготовкою кадрів та якістю бюджетного управління.

Визначити ключові компетентності фахівців публічних фінансів, що забезпечують прозорість і результативність.

Запропонувати напрями модернізації освітніх програм і підвищення кваліфікації для потреб бюджетного процесу.

Показати практичну цінність цифрових інструментів відкритих бюджетних даних як складової освітнього контенту.

Основний зміст. Освіта у сфері публічних фінансів виступає системоутворювальним чинником, що поєднує нормативну (знання законодавства

й процедур), аналітичну (оцінювання ефективності та ризиків) і комунікаційну (підзвітність і взаємодія з громадськістю) компоненти бюджетного процесу. Міжнародні рамки бюджетної прозорості наголошують на тому, що відкритість бюджету охоплює весь цикл — від планування до звітування та аудиту, а отже потребує професійних компетентностей на кожному етапі. [6]

Компетентнісна основа прозорості.

Кадровий потенціал у публічних фінансах має включати:

- ✓ фінансову грамотність і знання стандартів прозорості (зокрема принципів фінансової звітності, повноти та своєчасності розкриття даних); [2]

- ✓ аналітику бюджетних даних та доказове бюджетування (робота з показниками результативності, аналіз «вартість—результат», моніторинг виконання програм);

- ✓ управління фінансовими ризиками та середньострокове планування, що в міжнародній практиці подається як невід'ємна частина PFM; [2]

- ✓ аудит і контроль, орієнтовані на підзвітність та якість фінансової звітності; [1]

- ✓ публічну комунікацію та участь громадськості, оскільки інституційні канали участі лишаються слабкою ланкою у багатьох країнах за даними міжнародних оцінювань. [3]

2) Освітні механізми підсилення бюджетних процесів. Ефективною є модель «освіта—практика—підзвітність», за якої:

- ✓ навчальні програми інтегрують міжнародні стандарти прозорості (OECD/IMF) та сучасні підходи до PFM; [1]

- ✓ практикоорієнтовані модулі формують навички підготовки бюджетних запитів, паспортів бюджетних програм,

аналітичних записок, звітів про виконання та візуалізацій;

✓ підвищення кваліфікації для держслужбовців і фахівців місцевого самоврядування має бути безперервним, із використанням спеціалізованих курсів з PFM та фінансової звітності. [2]

3) Цифрові інструменти як навчальне середовище прозорості. Український порядок денний реформ у сфері управління державними фінансами передбачає розвиток відкритості та аналітики бюджетних даних, що створює базу для «навчання на реальних даних» у закладах освіти та системі підвищення кваліфікації. [4] Додатково цифрові платформи управління публічними інвестиціями можуть бути використані як кейсове середовище для формування навичок планування, пріоритизації та контролю проєктів. [7]

У підсумку, освіта у сфері публічних фінансів має розглядатися як інструмент державної конкурентоспроможності: вона забезпечує не лише технічне виконання процедур, а й якість рішень, довіру

суспільства, результативність видатків та узгодженість із міжнародними стандартами.

Висновки:

Прозорість і ефективність бюджетних процесів залежать від інституційної спроможності, ядром якої є підготовлені кадри у сфері публічних фінансів.[1]

Освіта має формувати комплекс компетентностей: стандарти прозорості, аналітика даних, оцінка ефективності, управління ризиками, аудит, публічна комунікація та інструменти участі громадськості. [3]

Інтеграція міжнародних підходів (OECD/IMF) і національного порядку денного реформ PFM у навчальні програми підсилює довіру до бюджетної політики та підтримує євроінтеграційні трансформації. [4]

Використання відкритих бюджетних даних і цифрових платформ у навчанні переводить прозорість у практичну площину та сприяє формуванню культури підзвітності. [4]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. OECD. OECD Budget Transparency Toolkit: Practical Steps for Supporting Openness, Integrity and Accountability in Public Financial Management. 2017.
2. International Monetary Fund. Fiscal Transparency (topic page). 2018.
3. International Budget Partnership. Open Budget Survey 2023: Ukraine — country results.
4. Ministry of Finance of Ukraine. Strategy for Public Finance Management System Reform in 2022–2025 (materials / downloads).
5. Ukraine Facility. Ukraine Plan 2024–2027 (sections on PFM reform and alignment with EU approaches).
6. OECD. Quality Budget Institutions: Budget transparency (chapter / report page, 2025).
7. DREAM. Public Investment Management System (description of project pipeline and medium-term planning).
8. Гасанов С. та ін. Трансформація бюджетної системи України: напрями розвитку й удосконалення (публікація 2024 р.).

*Стаття надійшла до редакції
13 лютого 2026р.*